

ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ-ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΗ: Γ΄ Γυμνασίου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Τρίτη, 29 Μαΐου 2018

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ώρες

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ:

- α) Να γράψετε μόνο με μπλε ή μαύρο μελάνι.
- β) Οι ερωτήσεις να απαντηθούν στα φύλλα εξέτασης που σας δίνονται.
- γ) Να σημειώσετε στα φύλλα εξέτασης τα στοιχεία σας (ονοματεπώνυμο, τμήμα και αριθμό).
- δ) Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού και φωσφορούχου μαρκαδόρου.
- ε) Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερα μέρη (4) και έξι (6) σελίδες.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (4 μονάδες)

Να απαντήσετε ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ και στις δύο (2) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τους αριθμούς της στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη στήλη Β΄ περισεύει ένα στοιχείο.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Φιλική Εταιρεία	α. Α΄ Εθνοσυνέλευση
2. Στρατιωτικός Σύνδεσμος	β. Κυπριακή Δημοκρατία
3. Σύνταγμα της Επιδάουρου	γ. Αλέξανδρος Υψηλάντης
4. Συμφωνίες Ζυρίχης -Λονδίνου	δ. Κίνημα στο Γουδί
	ε. Ιωάννης Καποδίστριας

(4 X 0,5 = 2 μονάδες)

2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λανθασμένο, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος», δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

α. Ένας από τους Έλληνες λόγιους που υιοθέτησε τις ιδέες του Νεοελληνικού Διαφωτισμού ήταν ο Ρήγας Βελεστινλής.

β. Η Ρωσία ανήκε στο στρατόπεδο των Κεντρικών Δυνάμεων στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

γ. Το κίνημα των Νεοτούρκων θεωρούσε σημαντικότερη τη θρησκευτική ταυτότητα των μελών του και όχι την εθνική.

δ. Η Τουρκία παραχώρησε την Κύπρο στην Αγγλία το 1878. (4 X 0,5 = 2 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (6 μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις, να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Να γράψετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

α. **Συνθήκη των Σεβρών** (πότε υπογράφηκε, τρεις όροι που αφορούσαν την Ελλάδα)

β. **Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος** (δύο αίτια, αφορμή)

γ. **Μεγάλη Ιδέα** (εμπνευστής, περιεχόμενο) (3 X 1=3 μονάδες)

2α. Να αναφέρετε 4 (τέσσερις) μεταρρυθμίσεις που προώθησε ο Ελευθέριος Βενιζέλος στο αναθεωρημένο Σύνταγμα του 1911. (μον. 2)

β. Να εξηγήσετε για ποιο λόγο πήρε τις παραπάνω πολιτικές πρωτοβουλίες και αν δικαιώθηκε για τις επιλογές του. (μον. 1)

3α. Να παρουσιάσετε το έργο του Ιωάννη Καποδίστρια για την ανόρθωση της οικονομίας του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. (μον. 2)

β. Να εξηγήσετε δύο (2) λόγους για τους οποίους η αντιπολίτευση αντιδρούσε στην πολιτική του Καποδίστρια. (μον. 1)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (6 μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις, να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

Δεν επιτρέπεται μερική ή ολική αντιγραφή αποσπασμάτων από τις πηγές.

Αφού μελετήσετε το **παράθεμα 1** και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω:

1α. Σε ποια **δύο (2)** ιστορικά γεγονότα αναφέρεται το παράθεμα; **(μον. 0,5)**

β. Ποια ήταν η σημασία του ψηφίσματος της 26^{ης} Αυγούστου 1789 για την παγκόσμια ιστορία; **(μον.1)**

γ. Να γράψετε **τρεις (3)** θέσεις των διαφωτιστών που εντοπίζετε στην πηγή καθώς και τα ονόματα των διαφωτιστών που τις υποστήριξαν. **(μον. 1,5)**

Παράθεμα 1

«Είμαι πολύ χαρούμενος που έπεσε το σύμβολο αυτό της τυραννίας», είχε αναγκαστεί να πει ο βασιλιάς Λουδοβίκος ΙΣΤ΄, όταν στις 14 Ιουλίου του 1789 του είπαν πως ο λαός κατέλαβε τη Βαστίλη. Δεν μπορούσαν, όμως, να πουν το ίδιο ο διοικητής της κρατικής φυλακής ντε Λονέ, ο πρόεδρος της συντεχνίας των εμπόρων Φλεσέλ και ο οικονομικός έφορος Μπερτιέ ντε Σοβινί. Και οι τρεις είχαν σφαχτεί από το αγριεμένο πλήθος.[...]

Μέσα στον ενθουσιασμό των ημερών, στις 12 του μήνα, η συνέλευση των τάξεων αποφάσισε τη σύνταξη και ψήφιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ξεκίνησαν καθημερινές συνεδριάσεις από τις 20 Αυγούστου 1789. Ως και τις 24 του μήνα, η γαλλική εθνοσυνέλευση ψήφισε τα 17 άρθρα της διακήρυξης. Σε πανηγυρική συνεδρίαση, στις 26 Αυγούστου 1789, η διακήρυξη ψηφίστηκε στο σύνολό της: Η ελευθερία, η ισότητα μπροστά στο νόμο, η ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας, η ελευθερία της σκέψης και της συνείδησης, η ανεξιθρησκία, η ελευθερία του λόγου και του Τύπου καθώς και το δικαίωμα της αντίστασης σε κάθε καταπίεση, είναι φυσικά δικαιώματα του ανθρώπου, κοινά για όλους, ανεξάρτητα από την καταγωγή, την εθνότητα και τη φυλή του καθένα.

Η γαλλική εθνοσυνέλευση ψήφισε για όλους τους λαούς του κόσμου. Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ δέχτηκε τη διακήρυξη, κυρώνοντάς την με την υπογραφή του. Ίσχυσε αμέσως. Ήταν η βάση πάνω στην οποία θεμελιώθηκε το γαλλικό σύνταγμα, που ψηφίστηκε στις 3 Σεπτεμβρίου του 1791. Και είναι ακόμα το θεμέλιο κάθε κράτους που θέλει να λογίζεται πολιτισμένο και ευνομούμενο.

Κάρολος Μπρούσαλης historyreport.gr/index.php/Στα-νεότερα-χρόνια/Διεθνή-Θέματα

Αφού μελετήσετε τα **παραθέματα 2 και 3** και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

2α. Με ποιο σημαντικό γεγονός της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας συνδέονται οι δύο πηγές; **(μον. 0,5)**

β. Ποιοι ήταν οι πρωταγωνιστές αυτού του ιστορικού γεγονότος; Ποιες αντικρουόμενες απόψεις εκφράζονται; Να γράψετε ένα επιχείρημα με το οποίο υποστηρίζεται η κάθε άποψη. **(μον. 2)**

- γ. Ποιος από τους δύο πρωταγωνιστές δικαιώθηκε με βάση τα όσα ακολούθησαν;
Να στηρίξετε την άποψή σας με ένα (1) επιχειρήμα. (μον. 0,5)

Παράθεμα 2

«Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος θεωρούσε την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής ως αποκλειστικό προνόμιο του στέμματος και πίστευε στο αήττητο του γερμανικού στρατού [...] Έτσι κατέληξε σε διαφωνία με τον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο για τη στάση που έπρεπε να τηρήσει η Ελλάδα στην παγκόσμια σύρραξη. Η διαφωνία αυτή αποτέλεσε την κυριότερη αιτία του εθνικού διχασμού που ταλάνισε το έθνος επί μία 20ετία και πλέον και υπήρξε ο συντελεστής της Μικρασιατικής καταστροφής».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ, Αθήνα, 1974, σελ. 19

Παράθεμα 3

«Την 18η Αυγούστου 1914 ο Βενιζέλος παρουσίασε ξανά την όλη κατάσταση σε συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου. Οι Γερμανοί είχαν ήδη σημειώσει τις πρώτες επιτυχίες τους εναντίον των Αγγλογάλλων. Εν τούτοις ο πρωθυπουργός είπε ότι, ανεξαρτήτως της τελικής και γενικής έκβασης του πολέμου, η Αντάντ θα διατηρούσε την υπεροχή της στη Μεσόγειο και τον Αίμο. Εν πάση περιπτώσει επιβαλλόταν η προσχώρηση της Ελλάδας στην Τριπλή Συνεννόηση. Εν τέλει ζήτησε εξουσιοδότηση όπως προτείνει την είσοδο της Ελλάδας στη συμμαχία Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας».

Γ. Βεντήρη, Η Ελλάς του 1910 – 1920, σελ. 237

Αφού μελετήσετε το παράθεμα 4 και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις:

3 α. Να εντοπίσετε και να γράψετε **τρεις (3)** λόγους που οδήγησαν τους Ευρωπαίους στην αποικιακή εξάπλωση κατά τον 19ο αιώνα. (μον. 1,5)

β. Να αναφέρετε αναλυτικά **τρία (3)** αποτελέσματα της αποικιοκρατίας. (μον. 1,5)

Παράθεμα 4

Στο απόγειο της ισχύος της, η Ευρώπη εισέρχεται μετά το 1870 σε μια φάση υπερπόντιας επέκτασης. [...] Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι αυτή η ακολουθία κατακτήσεων στην ιστορία της συνδέεται άμεσα με το δεδομένο του έθνους. [...] Οι βιομηχανικές επαναστάσεις του 19ου αιώνα ενέτειναν τις ανάγκες της Ευρώπης σε πολύτιμα μέταλλα και σε πρώτες ύλες: χαλκό και άλλα μη σιδηρούχα μεταλλεύματα, κυρίως δε βαμβάκι, που αρχίζει να σπανίζει με τον αμερικανικό εμφύλιο πόλεμο. [...] Θεωρώντας τον πολιτισμό τους ανώτερο από όλους τους άλλους, οι Ευρωπαίοι εκτιμούν ότι έχουν να εκπληρώσουν μια “αποστολή” απέναντι στους αποικισμένους λαούς, και συγκεκριμένα να τους φέρουν την “πρόοδο”, σχήμα αόριστο στο οποίο υπεισέρχονται τα πραγματικά ή υποτιθέμενα αγαθά του εκσυγχρονισμού, οι ιδέες και τα ήθη της Ευρώπης, καθώς και οι αρχές των χριστιανικών θρησκειών...

S. Berstein – P. Milza, Ιστορία της Ευρώπης, τόμος 2, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1997

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ (4 μονάδες) – ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις, να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

Δεν επιτρέπεται μερική ή ολική αντιγραφή αποσπασμάτων από τις πηγές.

Αφού μελετήσετε το παράθεμα 5 και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

- 1α. Ποια ήταν η αφορμή των Οκτωβριανών και πότε συνέβησαν τα γεγονότα αυτά; (μον.0,5)
- β. Να αναφέρετε τρία (3) μέτρα που πήρε η Αγγλία μετά από αυτά τα γεγονότα στην Κύπρο. (μον. 1,5)

Παράθεμα 5

Από όσα έχουμε περιγράψει εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι στις αρχές του 1931 επικρατούσε μεγάλος αναβρασμός στο νησί. Τα συνεχή ραπίσματα της Βρετανικής Αποικιοκρατίας παρόξυναν τους Κύπριους που συσπειρώνονταν γύρω από τους εκκλησιαστικούς και πολιτικούς αντιπροσώπους τους. [...]

Η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι ήταν η οικονομική κρίση που ξέσπασε τον Σεπτέμβριο του 1931, λόγω του ελλείμματος του Κυπριακού προϋπολογισμού. Συγκεκριμένα υπήρχε ένα έλλειμμα 11.000 λιρών στον προϋπολογισμό, το οποίο η Βρετανική πλευρά ήθελε να καλύψει από ένα ισχυρό αποθεματικό που υπήρχε στο Νησί για αντιμετωπιστεί κάποια έκτακτη ανάγκη από θεομηνίες (ξηρασία, σεισμός κτλ). Η Ελληνική πλευρά αντιστάθηκε σε αυτή την παράλογη κίνηση παρουσιάζοντας ένα πλήρες και μετριοπαθές πρόγραμμα περικοπών στους μισθούς των Κρατικών υπαλλήλων. Ο Κυβερνήτης Storrs τελικά αποφάσισε να μαζέψει το ποσό φορολογώντας εκ νέου τον Κυπριακό λαό.

Στην σχετική συνεδρίαση του "νομοθετικού συμβουλίου" οι Έλληνες βουλευτές, με την ανοχή των Τουρκοκυπρίων, πέτυχαν να καταψηφιστεί το νομοσχέδιο αυτό. Ο Storrs όμως επέβαλλε το νομοσχέδιο τον Οκτώβριο του 1931, αδιαφορώντας για τις αντιδράσεις των Κυπρίων.

Παυλίδης Άντρος, Ιστορία της Νήσου Κύπρου, εκδόσεις «Φιλόκυπρος»
(διασκευή: www.istorikathemata.com/2009/06/b1)

- 2α. Να αναφέρετε δύο (2) λόγους για τους οποίους η Κύπρος δεν έλαβε μέρος στην ελληνική επανάσταση του 1821. (μον.1)
- β. Να καταγράψετε δύο (2) τρόπους με τους οποίους βοήθησε στη διεξαγωγή της Επανάστασης. (μον. 1)

Αφού μελετήσετε τις εικόνες 1 και 2 και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

- 3α. Ποιο ήταν το αίτημα του δημοψηφίσματος στην Κύπρο το 1950 και ποιο ήταν το αποτέλεσμα; (μον. 1)
- β. Ποια ήταν η απάντηση των Άγγλων στο αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος και πώς οργανώθηκαν οι Κύπριοι για να διεκδικήσουν το αίτημα του δημοψηφίσματος; (μον. 1)

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Οι εισηγητές

Χριστιάνα Ιωάννου
 Γιώργος Κολοκοτρώνης
 Ιωάννα Παπαδοπούλου
 Ελένη Ζάνου

Ο Διευθυντής

Γιώργος Γαβριήλ